

Dagbladet lørdag 19. juni 1965, s. 5 nr 8

Antisemittisme for 1000 kr. måneden

AV HELGE PAULSEN

102981

For 25 år siden i disse dager utkom det her i landet en avis som kalte seg Norsk Folkeblad.

Navnet var godt nok. Det var lånt fra et illustrert ukeblad som ble grunnlagt i 1866, og som i noen år hadde bl. a. Bjørnstjerne Bjørnson i redaksjonen.

Det nye Norsk Folkeblad var av en noe annen karakter enn det gamle. Det utkom nok så sporadisk — med én uke, to ukers og av og til lengre mellomrom. Dets samtlige numre rommes i en tynn avisperm, og de omfatter bare tida 15. juni 1939 til 17. august 1940.

I stormfulle dager driver mye rusk på overflaten av tidens strøm. Et slikt rusk var Norsk Folkeblad. I og for seg har ikke bladet særlig interesse i dag, skjønt det viser en side av en bestemt tid av vår historie — en vanskelig og forvirret tid. Men det har en viss interesse fordi det forteller lite grann av historien om den tyske legasjons virksomhet i Norge før 9. april — og senere litt om Reichskommissariat.

Blant okkupasjonstidens etterlatte papirmengder finner man et hittil fullstendig upåaktet, men meget omfattende og for okkupasjonshistorien nyttig arkiv: Reichskommissariatskasses, Oberkasses, arkiv. Her finnes bl. a. et regnskapsbilag som er så talende at det fortjener å siteres. (Her oversatt.)

Dokumentet er stilet til Reichskommissar Terboven, det er datert Oslo, 10. mai 1940, og det er undertegnet av G. W. Müller — en av Terbovens nærmeste og sjef for Reichskommissariats presse- og propagandaavdeling. Det lyder slik:

«Til Herr Reichskommissar. Ang.: Ukebladet «Norsk Folkeblad».

I Oslo utkommer ukentlig «Norsk Folkeblad», som hittil er blitt betydelig støttet finansielt av den tyske legasjon. Bladet har på grunn av denne støtten vært meget følgelig (sehr gefügig), og har for øvrig representert en liknende retning som Quisling. Jeg vil helst ikke la bladet stanse med en gang, da offentligheten dermed allfor klart ville innse at det til nå har vært understøttet fra tysk side. Dessuten vet man ennå ikke om vi ikke i overskuelig tid selv vil trenge et norsk ukeblad til be-

stemte oppgaver. Opprettelse av en ny avis er gjerne vanskeligere enn overtakelse av en bestående.

For å beholde avisen trengs det et månedlig tilskudd av den tyske legasjon. Jeg ber om at tilskuddet blir bevilget til å begynne med for tre måneder. Heil Hitler!

G. W. Müller.»

Derunder har så Terboven med karakteristisk håndskrift skrevet «Einverstanden» (enig) og sine initialer: J. T. Dessuten har papiret påtegninger om at Herr Reichskommissar har innvilget beløpet, og at dette skal utbetales av Oberkasse, osv.

Stiftet fast til ovenstående dokument er resten av bilaget, nemlig Norsk Folkeblads kvittering for de første 600 RM (Reichsmark) — 1000 kroner, datert 18. mai 1940. Og slike kvitteringer finner vi andre steder også for juni og juli, datert 12. juni og 1. juli 1940.

Bladet representerte en liknende retning som Quisling. Men det støttet ikke Quisling — det forsøkte å konkurrere med Fritt Folk, og etter 9. april rivaliserte det åpent med NS-organet om den tyske gunst. De to avisene brukte munn på hverandre så langt de kunne uten å fornærme den felles venn. At Terboven kunne støtte et rivaliserende «liknende» organ, forteller i og for seg ikke noe særlig om hans syn på Norsk Folkeblad; han hadde sikkert ingen illusjoner om dets betydning. Men det forteller litt om hans forhold til Quisling og NS, som han betraktet som lite egnede politiske ledsakker. Han kunne tillate seg å irritere Quisling-kretsen også ved å opprettholde et konkurrerende, riktignok enda ubetydeligere tyskvennlig organ. Men bladet forsvant da også for godt da det ut på sensommren 1940 ble klart at Quislings come-back var forestående.

★

Hvordan så det ut, det bladet som først den tyske legasjon før 9. april, og så siden Reichskommissariat spanderte 1000 kroner måneden på? (for øvrig bare småpenger mot hva NS og Fritt Folk fikk.)

Jeg har tidligere (Dagbladet 18.

mai i år) pekt på hvordan tyske legasjon i lang tid før april hadde drevet antisemittregistrering av norske borgere firmaer. Gjennom Norsk Folkeblad kunne legasjonen også finansiere en antisemittisk propaganda i Norge, i tillegg til den protypropagandaen den skaffet. Bladet utkom — fra og med 13 i juli 1939 — i 10 000 eksemplarer.

15. desember 1939 siterer bla selv Drammens Tidende, som skrevet at Norsk Folkeblad er rent agitasjonsblad, for «et t syn på krigen», og «Det er dette blad at særavtrykk av I lers store tale på norsk er spr over Norge».

Når Norsk Folkeblad i forbindelse med det tyske overfallet Polen kunne bringe gruoppevende skildringer av «polakke terror mot tyskerne» osv., man vel kunne si at Drammens Tidendes ord om «et tysk slikt er helt av veien. For øvveksler antisemittiske og utrikspolitiske oppslag utover vår 1940, og det rases mot jødene, mokratiet, kooperasjonen og mureriet, og til og med mot fordi det «vil en videreføring demokratiets idé», (10. febr 1940).

13. april kom første nummer bladet etter den tyske invasjon i Norge. Da heter det bl. a.: «mokratiet er ondskapens tre pltet i folkesjelen. På treet er mange grener: Frimureriet, jødommen, krigshissere, massedere... osv. under overskrift «Et onde må rykkes opp n roten!» Og neste nummer, 18. ril, forkynner: «Vekk med den kratiet... Demokratiet er jøde demon over folket.»

Det blir en måneds pause i givelsen deretter. Man vent sannsynligvis på den nye finansieringskilden, pengene fra Terbovens Oberkasse. Så er det i den, mottatt 18. mai, og 22. m kommer nytt nummer. Det nes 29. mai, er interessant. Norsk Folkeblad lanserer da med et oppslag et nytt politisk parti Norge: «Det Nasjonale Arbeids parti».

Det blir servert et program i punkter (som riktignok var luft et par år tidligere i bladet «Arbeidsliv»), f. eks. om at «Tap landområder kreves tilbake», «Statsborger kan bare den væ eller bli som tilhører den germa ske rase. Ingen jøde eller and folkeraser kan derfor være land

Et utbyggings-program for

Et utbyggingsprogram for Hedmark

Venstre har stort møte i Hamar i morgen

Venstre i Hedmark har satt seg store mål for høstens valg. Aktiviteten rundt om i distriktene er bedre enn på mange år og særlig gledelig er det å konstatere at så mange nye medlemmer har gått aktivt inn for Venstre.

Førstkommende søndag klokka 12 samles alle på Venstres liste i Hedmark i Håndverkeren i Hamar til et arbeids- og valgledermøte. Foruten disse vil en rekke tillitsmenn fra hele fylket, samt representanter for UV i fylket møte.

Møtedeltakerne vil sammen med fylkesstyret gjøre ferdig fylkesprogrammet for Venstre i Hedmark. Man har fått høyt kvalifiserte fagfolk fra ulike deler av fylket til å utarbeide forslag til fylkesprogrammet innen sitt fagområde, og har på den måten fått et usedvanlig godt og omfattende arbeidsgrunnlag.

Interessen for dette arbeidet har bl. a. gitt seg utslag i en rekke programforslag innsendt til fylkesstyret.

Man anser det for gitt at valgkampen blir hard ved forestående valg, og Venstre har grunn til å tro at det står i sentrum for interessen for de velgere som søker et

Elling Tjønneland,
 nr. 1 på Venstres liste.

realistisk alternativ til Arbeiderpartiet.

Når møtet på Hamar også skal sette opp retningslinjene for valgkampen Venstre vil delta i, vil det bli lagt vekt på nettopp å gi velgerne saklig informasjon om Venstres politikk og standpunkter.

Arbeidet med fylkesprogrammet vil bli ledet av formannen, Bjørn O. S., mens opplegget til valgkampen blir gjennomgått av sekretæren, Inge Tryggvason.

Det blir servert et program i punkter (som riktignok var lagt et par år tidligere i bladet «beidsliv»), f. eks. om at «Talandområder kreves tilbake», «Statsborger kan bare den vil eller bli som tilhører den germanske rase. Ingen jøde eller anfolkeraser kan derfor være lanmenn». Det heter at «alminnel folkeforbrytere» (hva nå det nete være) «blir straffet med ring og sterilisasjon». Videre det flere antisemittiske poster der skal ikke kunne gi ut av på norsk, osv.) på program og en om at «partiet som så står på den positive kristende grunn».

Utover sommeren 1940 så bladet så drabelig for dette «tiet», og agitasjonen forveksler med tysk propaganda, grep på jødedom, frimureri og mokrati, og spesielt sjofle opp mot C. J. Hambro. 18. juli kommer: «En flammende ap til det norske folk! Landsme Nordmenn! «om å støtte Det sjonale Arbeiderparti.»

Men den flammende appell uten merkbar virkning, og en ned seinere var både Norsk keblad og «Det Nasjonale Ar derparti» gått over i histor Den 16. august var Quisling Hitler og fikk viktige tilsagn støtte for seg og sitt parti. I gene som fulgte, skjedde det n ge ting i Norge, især bak ku ene. Terboven ble av sin l foresatte (Hitler) nødt og tvun til å ta Quisling alvorlig, og fikk store konsekvenser i No — helt ned til G. W. Müllers i kroners-blad.

Beste bilde fra Form og Flora

Første omgang i Dagbladets fotokonkurranse ble vunnet av en kjent fotoamatør, Ase S. Godager. Hun har fått sin Instamatic for denne artige kombinasjonen av Finn Erik Bodvins tvistende bronsepar og det berømte Candele-skallet. Riktignok ikke mye flora men desto mer form.

Vil De ha nytt fotoapparat til ferien så husk på at hver uke blir det satt opp et Kodak Instamatic til en verdi av kr. 110,— for det beste bildet fra utstillingen på Frogner.

Send Deres bilder til Dagbladet, Pilestredet 8 før torsdag, så er De med i ukens kamp om fotoapparatet.

Merk konvolutten «Fotokonkurranse».

